

ยามพริกสับ

คัดลอกจากต้นฉบับสมุดข่อย โดยพิชัย แก้วขาว

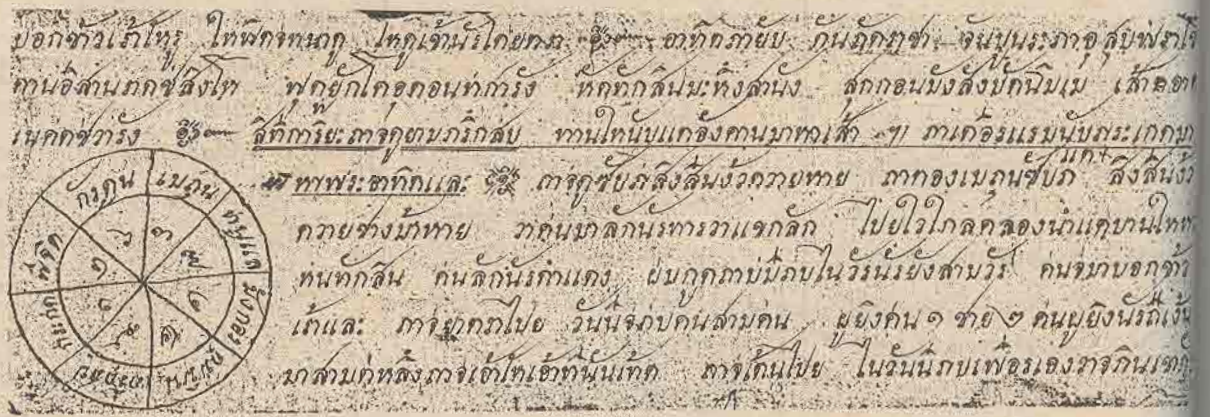
ยามพริกสับ หรือยามพฤษภ หรือยามราหู คันทรพิชัย
 นี้ อาจารย์พิชัย แก้วขาว ได้ปริวรรตมาจากหนังสือปุดขาว..
 ท่านจะได้ทราบถึงลักษณะอักขรวิธีของหนังสือปุด ภาษา
 ถิ่นใต้ ตลอดจนความเชื่อของบรรพบุรุษไทยในปักข์ใต้
 ในยุคหนึ่ง สมัยหนึ่งที่น่าสนใจ ทำทหายการศึกษาค้นคว้า
 ต่อไปเป็นอย่างยิ่ง...

ยามพริกสับ เป็นฤกษ์ยาม
 ประเภทหนึ่งที่เหล่านักโหราศาสตร์ใน
 ปักข์ใต้สมัยโบราณนิยมใช้เป็น
 สิ่งประกอบในการปล้นสะดมและ
 โจรกรรมทรัพย์สิน คำว่าพริกสับ
 ที่ใช้เป็นชื่อเรียกของยามดังกล่าว
 นี้ นำมาจากชื่อของราศีหนึ่งใน
 ๑๒ ราศี คือ ราศีพฤษภ (พฤษ-
 ภาคม) นั่นเอง ตัวหนังสือเดิมซึ่ง
 เขียนอยู่ในสมุดข่อยจะใช้อักขระ

วิธีสำเนียงปักข์ได้ว่า ภิริกสั๊บ
 โดยผู้คัดลอกได้เขียนใหม่ เป็น
 พริกสับ เพื่อให้คนรุ่นใหม่อ่าน
 ง่าย แต่ยังคงมีรูปแบบเป็นคำพ้อง
 เสียงของเดิมอยู่เช่นเดิม ยามนี้
 มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ยามราหู
 คันทรพิชัย ซึ่งชื่อนี้คนทั่วไปรู้จัก
 กันมากกว่าชื่อของยามพริกสับ
 คนรุ่นก่อนเชื่อกันว่าเป็นยามที่ใช้
 พยากรณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้

แม่นยำมาก ผู้รู้หรือเจ้าของตำรา
 จึงมักจะหวงแหนเป็นนักหนา ต้น
 ฉบับเดิมที่ได้มาเป็นหนังสือปุด-
 ขาว* (สมุดข่อยชนิดกระดาษสี
 ขาว) เจ้าของเดิมชื่อ นายवल
 โพร้ทอง อยู่บ้านบุหรณ หมู่ที่ ๔

รูปที่ ๑ รูปแบบของยามพริกสับ
 อักขระวิธีคัดลอกตามต้นฉบับเดิม

*คนปักข์ใต้รุ่นก่อนจะเรียก สมุดข่อย ว่า บุดปอ หรือ บุดพับ ถ้าสมุดข่อยที่กระดาษเป็นสีขาว จะเรียกว่า บุดขาว
 ถ้าชนิดกระดาษ สีดำจะเรียกว่า บุดดำ

ชาว

ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี ซึ่งได้เสียชีวิตไปนานแล้ว ต่อมา นางล้น ไกรวรรณ บ้านเลขที่ ๓๙/๒ หมู่ที่ ๘ ต.ป่าบอน ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมได้เก็บรักษาไว้ และได้มอบให้ผู้เขียนเมื่อประมาณ ต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ตัวสมุดตอนต้น และตอนท้ายได้ขาดไป ส่วนตอน กลางของสมุดซึ่งเป็นส่วนที่ได้ บันทึกยามพริกสบบเอาไว้อยู่ อยู่มากและเนื้อหาของยามนี้ก็ยังมียุ่ ครบถ้วนสมบูรณ์

ลักษณะของถ้อยคำและสำนวนที่เขียนไว้ลักษณะเป็น สำนวนปากซ์ได้ เขียนเป็นร้อยแก้ว ธรรมดา ไม่ระบุวันเดือนปีที่เขียน ไว้ (อาจจะมียุ่ที่ตอนต้นหรือตอน ท้ายของสมุดที่ขาดหายไป) เขียน ด้วยบรรจงด้วยหมึกสีดำ อักษร ะวิธีไม่อยู่ในแบบแผน สันนิษฐาน ว่าคงเขียนหรือคัดลอกขึ้นในสมัย รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (รูปที่ ๑) รายละเอียดของยาม

ที่เขียนไว้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความ เป็นอยู่ของคนชนบทในครั้งนั้น ในหลาย ๆ ด้าน อาทิ เช่น คติความ เชื่อ, อาหารการกิน, การเก็บ ซ่อนทรัพย์สินมีค่า, ราคาของ ทรัพย์สินเงินทอง, ตำแหน่งบรรณ สำนฐานของบุคคลตลอดจนจักร ราศีและดวงดาวต่าง ๆ ทางโหรา ศาสตร์ เนื้อหาจะบอกไว้ทั้งใน ทางผูกและแก้ คือ ใช้ใจกรรม ทรัพย์สินและหาทรัพย์สินที่ถูก ใจกรรมคืนในลักษณะของเกลือ จิมเกลือ

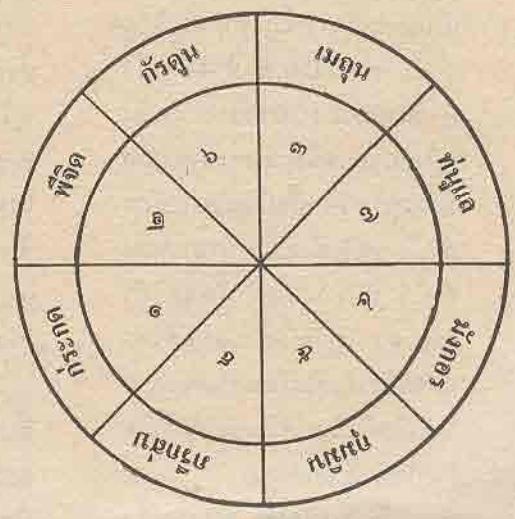
แบบแผนของตัวยามจะจัด วางรูปแบบให้อยู่ในวงกลมสองวง ซ้อนทับกัน โดยให้มีจุดศูนย์กลาง ร่วมกัน จากจุดศูนย์กลางของวง กลมทั้งสอง ภายในวงกลมจะแบ่ง เป็นมุมหรือส่วนย่อยแปดส่วน แต่ ละส่วนของวงกลมส่วนนอกจะ กำหนดราศีต่าง ๆ ลงไปทั้งแปด ช่อง (รูปที่ ๒) ได้แก่ มังกร = มังกร (มกราคม)

- กุมมิน = กุมภ์+มีน? (กุมภพันธ์+มีนาคม)
- กรีกสบ = พฤษภ (พฤษภาคม)
- เมถุน = เมถุน (มิถุนายน)
- กระกต = กรกฎ (กรกฎาคม)
- กรจุน = กันย์+ตุลย์? (กันยายน+ตุลาคม)
- พีจิต = พิจิก (พฤศจิกายน)
- ทนูแล = ธนู (ธันวาคม)

วงกลมข้างในแต่ละส่วนจะ ใช้ดวงดาวต่าง ๆ กำหนดลงไป ได้แก่

- ๑ = อาทิตย์
- ๒ = จันทร์
- ๓ = อังคาร
- ๔ = พุธ
- ๕ = พฤหัส
- ๖ = ศุกร์
- ๗ = เสาร์
- ๘ = เกตุ

รูปที่ ๒

วิธีใช้ได้ออกไว้ว่า ถ้าเดือนข้างขึ้นให้เริ่มนับดวงดาวในช่องของวงกลมภายใน โดยเริ่มนับจากอังคารมาหาเสาร์ (๑ มาหา ๘) เอาอังคารเป็นขึ้นหนึ่งค่ำ เสาร์เป็นขึ้นสองค่ำ นับไปเรื่อย ๆ ตามลำดับจนถึงวันขึ้นที่ค่ำในปัจจุบันขณะที่ท่านกำลังนั่งนับอยู่จึงหยุดตรงช่องนั้นและดูว่าตรงกับราศีใดก็ให้ดูฝอยแจ้งรายละเอียดในราศีนั้นอีกที ว่าฝอยได้บรรยายบอกรายละเอียดอะไรไว้บ้าง ส่วนในเดือนข้างแรมในตำราได้ออกไว้ว่าให้นับแต่พระเกตุมาหาพระอาทิตย์และนับไปเรื่อย ๆ เหมือนในข้างขึ้น

จุดประสงค์ของผู้เขียนที่ได้คัดลอกยามพริกสบนำมาเผยแพร่ให้ผู้อ่านได้รู้ในที่นี้มิใช่จะเป็นการชักชวนให้ท่านได้มีความเชื่อถือในเรื่องเหล่านี้ก็หาไม่ จุดประสงค์ที่แท้จริงก็คือ การให้ผู้อ่านได้รู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นอยู่และคติความเชื่อต่าง ๆ ของคนรุ่นก่อนที่ได้สะท้อนออกมาให้เห็นอยู่ในเนื้อหาของยามพริกสบนี่ ซึ่งเปรียบเสมือนกระจกเงา น้อย ๆ บานหนึ่งที่ได้ส่องสะท้อนให้เราได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษในเวลานี้เมื่อครั้งกระโน้นว่า ท่านมีความเป็นอยู่กันอย่างไร

© สิทธิการิยะ ถ้าจะดูยามพริกสบน ท่านให้นับแต่อังคารมาหาเสาร์ ๗/ ถ้าเดือนแรมนับแต่พระเกตุมาหาพระอาทิตย์แล้ว

ถ้าจะดูสรรพสิ่งสิ้นจิวควายหาย ถ้าต้องเมธุน สรรพสิ่งสิ้นจิวควายข้างม้าหาย ว่าคนมาลิกนั้นท่านว่าแขกลักไปไว้ใกล้คลองน้ำแคบ้านให้หาหนทักซิณ คนลิกนั้นดำแดง ผมงูต ถ้าบมีพบในวันนั้นยังสามวันคนจะมาบอกข่าวเราแล ถ้าจะยาตราไปวันนี้จะพบคนสามคน ผู้หญิงคนหนึ่ง ชายสองคน ผู้หญิงนั้นถือเงินมาสามตำลึง ถ้าจะเอาให้เอาที่นั้นเถิด ถ้าจะเดินไปในวันนี้พบเพื่อนเองว่าจะกินข้าวกับสิ่งใด (หาย) ว่ากินกับแกงผักที่หนึ่ง น้ำซุบที่หนึ่ง ปลาแห้งหน้อยหนึ่ง แต่เจ้าเรือนเถียงกัน ถามว่าทรัพย์บนเรือนยังเท่าใด ว่าเงินยังตำลึงหนึ่งใส่สอบหมากไว้ข้างนอนนั้นแล ถามว่าคนเดินหนจะมาเมื่อใดว่ายังมีได้มาก่อน ผู้ใหญ่หน่วงไว้ยังสามวันมาแล

ถ้าต้องธนูว่าสรรพสิ่งสิ้นหาย ข้างม้าจิวควายข้าคนหนีกิตีคนอยู่เรือนเดียวลักเอาซ่อนไว้ให้แรงหาจะพลันได้ พันแต่สามวันมิได้เลย คนลักเอาซ่อนไว้หนบูรแถบต้นไม้ใหญ่ คนลิกนั้นบัณฑิตเป็นแผลหน้าผากแล ถ้าคนไปไกลว่ามีมาก่อนเปื่อยดินข้างซ้ายยังห้าวันจะมาถึง ถ้ามีมาจะมีหญิงหนึ่งคนชายหนึ่งคนจะบอกข่าวแล ถ้าจะดูว่าเรือนนั้นเงินยังมากน้อยเท่าใด ว่าเงินยังสามบาทชายนอนทับไว้ ถ้าวามากอย่าฟังเลย ถ้าจะยาตราไปวันนี้จะเป็นทุกขใจใจลิกของจะเจ็บตีนเปื่อยเป็นอันนรายว่าไปในวันนี้จะได้กินข้าวกับสิ่งใดกินกับน้ำซุบแลท่าน

ถ้าต้องมังกร ว่าสรรพสิ่ง

สิ้นข้างม้าจิวควายข้าคนหลบหนีหายไปกิตี ว่าคนบ้านแคกันลักไปซ่อนไว้แถบน้ำปลักข้างทิศหรัคคนนั้นชาวบัณฑิตมีนรลิกษณแคแม่มือข้างซ้าย ให้หาจะได้ในวันนี้พรุกนี้ถ้าหามิได้ในวันนึ่งห้าวันจะได้แล ถ้าคนเดินหนว่าจะมาเมื่อใดว่าจะมาในวันนึ่งแล แต่ลาภนั้นหามิได้ ถ้ามิได้มาในวันนึ่งยังเจ็ดวันจะมาถ้ามีมาในเจ็ดวันนั้นว่าเป็นทุกขด้วยผู้หญิงดำแดงเป็นเมียท่าน แต่ว่ามีเป็นใจ ถ้าจะดูทรัพย์ในเรือนนั้นว่าเงินยังสิบห้าตำลึงใส่กระหลักไว้ใต้นอนถ้ายาตราไปจะพบคนห้าคน คนหนึ่งนั้นทรงแม่ขุนแม่นางคนนั้นถือเงินสามตำลึง ถ้าวว่าจะไปจะได้กินข้าวกับเหล่าเนื้อ

ถ้าต้องกุมมินว่าทรัพย์สิ่งของข้างม้าโคกระบือข้าคนหนีหาย ว่าหญิงเรือนเองรู้ด้วยกันส่งให้แก่ชายผมงูต เอาไปซ่อนไว้กลางบ้านมีตะปลวกข้างทิศอุดรหักใบไม้ปิดไว้ให้แรงหาจะพลันได้แล ถ้ายาตราไปวันนี้จะพบคนเสคนชาย ดำแดงถือเงินมาซังหนึ่งถัดแต่นั้นไปพบผู้ใหญ่จะให้โทษถ้าบมีจะรบกันกับเพื่อนเองแล ถ้ากินข้าวกับแกงผักน้ำซุบหน้อยหนึ่ง แต่เจ้าเรือนจะเถียงกันถ้าดูของที่เรือนว่าเงินยังสามซังใส่หม้อทองแดงไว้สามซังที่หนึ่งห้าซังที่หนึ่งมากกว่านั้นอย่าฟังเลย ถ้าเดินไกลยังมีมาก่อนล้มเจ็บตีนอยู่แล

ถ้าต้องพริกสบน สรรพสิ่งสิ้นหาย ว่าชายดำแดงอยู่ข้างตะวันออกลักเอาไปซ่อนไว้ชายบ้านเราเองหาข้างพายัพดูเก่าเอา

ไปไม้รองไว้พื้นดินตอกหนึ่ง แร่ง
หาเกิดจะได้เล่า ถ้าว่ายาตราไป
จะพบคนสิบสองคน สองคนนั้น
เป็นนายให้แะขวามือเราถ้ามีแะ
จะเถียงกันเราจะเสียเงินทอง ถ้า
กินข้าวกับแกงแต่งกับกล้วยมังลา
ปลาใส่เกลือทีหนึ่ง ถ้าของในเรือน
นั้นยังห้าซังจะเอาผลราใส่ไว้แล

ถ้าต้องกอรระกุด ถ้าสรรพ
สิ่งสิ้นทั้งปวงหายว่า ชายเป็นแผล
ที่ปากข้างขวาลักไปไว้ทิศอาคเนย์
เอาไปไกลแล้ว ถ้าเดินหนมาถึง
วันใด ลากมาเติมใจ ถ้าสัตว์สอง
ดินเสดินให้อยู่กับตัวเราสามวัน
ถ้ายาตราไปจะพบพระสงฆ์สาม
องค์ เณรสาม กระหัดสอง เณร
น้อยเดินติดหลังพระสงฆ์นั้นถือเงิน
ห้าตำลึง ถ้ากินข้าวกับแกงปลา
ทีหนึ่ง เนื้อทีหนึ่ง เนื้อส้มทีหนึ่ง
ย่ำมะเขือทีหนึ่ง สองทีนั้นหาเนื้อ
หนึ่งไม่ ถ้าว่าทรัพย์ที่เรือนยังสิบ
ตำลึงใส่ถุงเหนียวไว้ปลายดินเอา
กะเปาะครอบไว้แล

ถ้าต้องพิจิต สรรพสิ่งสิ้น
ทั้งหลายหายว่า หญิงดำแดงรู้ด้วย
กันว่า อนาคตลักเอาไปซ่อนไว้ที่
ดินไม้ไทรชายคลองน้ำ แร่งหา
เกิดจะได้แล ถ้าจะดูคนเดินหนว่า
จะมาเมื่อใดว่ายังมีมาก่อนพี่น้อง
พรรคพวกห้ามไว้ยังสองวันสามวัน
จะมาแล แต่ลากมิได้ ถ้ามีมาใน
สองสามวันเจ็บลำบากยังสามวัน
บรรเทาจะมาแล ถ้ายาตราไปว่า
พบคนเจ็ดคน ตาส่าหรวด คนหนึ่ง
ถือเงินมาเจ็ดตำลึง กับแหวนทอง
สามวงแหวนเงินสองวง ถ้ามว่าจะ
กินข้าวกับสิ่งใดว่ากินกับน้ำผึ้ง
ก่อนแล้วเหล้าแกงหมูทีหนึ่ง ย่ำ
มะนาวน้อยหนึ่ง น้ำชุปจานหนึ่ง

แต่ว่าเจ้าเรือนนั้นเป็นทุกข์ด้วย
เมียเกิดลูก ลูกนั้นเอาตีนออกมา
ก่อน ถ้าจะหาหมอหาข้างบูรและ
ทักซิณช่วยคลาย และลูกนั้นชาย
มีนรลักษณะไฟปานเลี้ยงไว้จะได้
ฟัง สิทธิทรัพย์ที่เรือนนั้นห้าตำลึง
ใส่ขวดฝังในกองข้าวเอาเลี้ยงข้าว
ปักไว้สามชั้น

ถ้าต้องกันดูน ถ้าทรัพย์สิ่ง
ของหาย ว่าชายดำแดงผมชื่อเป็น
แผลที่รักแร้ข้างซ้าย ลักไปซ่อน
ไว้ข้างมุมคานา อยู่ที่ศูดรให้แร่ง
หาจะพลันได้ในวันหนึ่งสองวันแล
ถ้ายาตราไปจะพบคนเก้าคนข้าง
สามตัว ฟังสอง พลายตัวหนึ่ง
ผู้หญิงคนหนึ่งถัดแต่นั้นไปจะพบ
ชายผมกุดเดินมาก่อน เงินใส่พก
มาตำลึงหนึ่ง ว่าไปวันนี้จะกินข้าว
กับสิ่งใด ว่ากินกับกระบือใส่ส้ม
ทีหนึ่ง แกงขี้พริกทีหนึ่ง แต่
ว่าเจ้าเรือนนั้นไฟไหม้ ถ้ามีตั้งนั้น
ต้องความนครบาลแล ว่าทรัพย์ที่
เรือนนั้นยังสองซังสามตำลึงใส่
กระสอบไฟแขวนไว้ห้วนนอน แหวน
ทองสิบวง แหวนเงินห้าวง ผ้ายู
นอกกระหมุกนั้นสี่ผืน ผ้ายองลาย
สองผืน ใส่ไหมไททอลิบเอ็ดแล
ท่านเอย ๑ จบยามพริกสพ๑๒

คำศัพท์บัญชีได้

๑. งัว = วัว คนบัญชีได้ส่วน
มากออกเสียงวู เป็นงัว
คล้ายคนอีสาน
๒. แก่ = ไกล
๓. ผมกุด = ผมหยิก
๔. น้ำชุป = น้ำพริก
๕. สออบหมาก = กระสอบที่
ใช้สำหรับใส่หมากเก็บไว้
๖. มร่ง = เร่ง, รีบ

๗. แถบ = แถบ, ไกล
๘. อันนราย (เดิมเขียนอันณ-
ราย) = อันตรราย
๙. พรุณี = พรุณี
๑๐. กระหลัก = กลัก ภาชนะ
รูปทรงกระบอกมีฝาปิดใช้
ใส่สิ่งของเล็ก ๆ
๑๒. ตะปลวก = จอมปลวก
๑๓. เส = สี (จำนวน)
๑๔. แกงแต่ง = แกงผลแต่ง
๑๕. กล้วยมังลา = กล้วยพังลา
หรือกล้วยตานี ผลอ่อนใช้
ย่ำหรือทำอาจาตได้
๑๖. ปลาใส่เกลือ = ปลาเค็ม
๑๗. เสพรา = คือเสวร้านที่ทำ
คร่อมไว้บนเตาไฟของครัว
แบบโบราณ ใช้สำหรับเก็บ
อาหารและเครื่องใช้ในครัว
๑๘. กระหัด = คตุหัดถ์
๑๙. เหนียด = เหน็บ, เสียดไว้
๒๐. กะเปาะ = ภาชนะรูปทรง
กระบอกขนาดใหญ่ใช้ปิด
ครอบสิ่งของ
๒๑. ตาส่าหรวด = นักพรตใช้
เครื่องนุ่งห่มสีขาว
๒๒. เลี้ยงข้าว = ฟ้อนข้าว
๒๓. ผมชื่อ = ผมชี้หรือผมเหยียด
ตรง
๒๔. มุมคานา = มุมคันทนา
๒๕. ใส่พก = เก็บของใส่ไว้ใน
โกพก
๒๖. ขี้พริก = พักเขียวหรือพัก
แพง
๒๗. กระสอบไฟ = สอบถามจาก
ผู้อาวุโสหลายท่าน เข้าใจว่า
คงเป็นกระสอบฝ้ายมากกว่า
๒๘. กระหมุก = ภาชนะใส่สิ่ง
ของมีฝาปิดมักจักสานด้วย
ไม้ไผ่ สมุกก็เรียก